



Canta, canta, polit grelh, E fa-ràs tor-nar lo so-lelh!

BELUGAS D'IVÈRN

Belugas dins lo cèl d'ivèrn
Solelh que fa liucejar la nèu
Pins acatats d'un blanc mantèl
Piparog que cofla sas plomas
Per se grantir un pauc del freg

Grivas vengudas de la Luna
Per tastar grup del ginevrièr
Rainal que ravala sa coeta
Raton, mustèla, mirguetona
Tot un monde que s'acantona
Per quistar lo sieu despartin.

E ieu, que fau dins lo matin
Doçamenton, d'un cade a l'autre
Uèi non farai pas pastre.
Vau culir un polit aucèl
Que plan rostit amb un trenèl
Me farà pitança de rei.

Aital, per ieu, quand freg se vei
Per mon Causse ai la miá vida
Per ieu es ben la mai polida.

Loís VALÉS
Lou tindelaire

CANTA-GRELH - Revue trimestrielle, éditée par le **Grelh Roergàs**, 15, avenue Tarayre,
12000 RODEZ - Directeur de la revue : Maurici BÒNI - Prix de l'abonnement : **120 F** .
GRELH ROERGÀS Crédit Agricole Rodez-Onet N° 50.00.77.21.69.6 - Pour l'abonnement,
s'adresser à: *Albert BIBAL, 1, rue George-Sand, Bel-Air III, 12000 RODEZ* - Prix du n° : **30 F**



LA SOCA DE NADAL

drian Vezinhet, nascut en 1912 a Santa Radagonda, professor a Rodés, puèi censor al Licèu de Montpelièr. Autor d'una òbra teatrala consequenta. Son conte, qu'aicí donam, nos farà un crane editorial.

Tustavi coma un sord desempuèi un quart d'ora, e, d'un còp sec, lo margue del malh petèt... Bogressa de soca, vài ! L'aviái aquí, jol nas, tota raiçuda, noetuda, rebeluda, capuda, que me fintàva, d'un aire trufarèl... Los cunhs li avián pas arrancats que qualques estelons, de rusca, e d'aubenca.

Mas lo còr aviá tengut, lo còr aviá vencit... E ieu demoravi plantat davant ela, tot moquet, amb un tròç de margue a la man... A ! se la malícia podia asclar las socas, plan segur qu'aicesta n'auria pas fach un plec...

Sonca que, que volètz far ambe de malícia, per tant canifra que siague, contra una soca de garric !... E, del temps qu'èri aquí, a romiar mon despiech, me siaguèt avist que me disiá : “ Anem ! Jean-Fotra, per de qué t'espetas la pèl del ventre a m'abridolar a còps de malh ? Sabes ben que, la

batesta, es ieu que la ganharai... Per çò que, veses, fanton, soi pus bedra, ieu, ambe mas raiças e mos noets, que tu ambe tos cunhs e ta massa ! Se vòls, pr'aquò, que te dubrigue mon còr, escota, amic, la dicha dels aujòls :

***“ Soca que ten al malh
Se crema per Nadal.”***

De qu'auriatz fach, a ma plaça ? Çò que faguèri, pardí ! Recaptèri ma soca dins un canton... E quand, del cloquièr enraubat de nèu, s'escampilhèron sul campestre los trilhons de l'Enfant diusenc, l'anèri tornar quèrre...

Plan polidament la pausèri sus un jaç que li aviái fach amb un braçat de ginestes de pels sèrres, e un autre de lenha de pels bòscs. E lo fuòc brandèt ! E la soca se descufelèt, s'esclatèt, se disondrèt, se demesiguèt... E, de nonent, un còp de mai, l'ausiguèri que me parlava al còr :

“ Sabes pas, benlèu, çò que m'a donat aquel bedrum que se trufa dels cunhs e dels malhs ? Escota z'o menut ! Es la saba del terrador ! L'ai juçada de totas mas raiças e n'ai conflats totes mos noets ! Ne soi venguda a téner cap al fèrre, tant es cargada de punhor. Lo fuòc, lo fuòc sol, me pòt destrenar, e donar vams a tot çò que pòrri dins mon ventre repetenat : la calor de ma brasa, la claror de ma flamba, la sentor de mon fum... E tanben, tot aquel eissam miravilhós de belugas fadejairas que bresilhan, caleljejan, e s'ennairan enlamont pel fornèl per anar mirgalhar la nuèch freja ambe lors sòrres, las estèlas ! ”

Aquel cant de ma soca, del temps que brandava lo radal me laissava tot soscaire. A ! la saba del terrador ! Es d'ela tanben que s'es noirida ma lenga mairala, coma la soca de castanhièr, de robe o de fau. Es ela que li a donat l'agrum de luchar contra totes los enclossats, que la dison gòrra, la renègan, e la vodrián aplatussar per que sentisson pas cossí es crana e subrebèla... E li afraban las mans, e li copan los margues ! Paures nècis !

D'aquel temps, los que an al fogairon de lor còr pro de fuòc arderós per cremar sens l'estropiar, sens l'estrocelar, la soca de lor lenga, aquelses fan espelir de nivols de belugas que jamai degús atudarà pas, per que son raives de poesia e d'amor...

E ne serà aital, tant, que del terrador podrem tirar de socas !

Adrian VEZINHET



Viva la lenga nòstra: 8 d'agost 2000 - Fòtò Jacques VAIZY

VIDA OCCITANA

- Venètz de legir “ La soca de Nadal ” e d’aquel raconte avètz presat l’ensenhament prigond, nosat a l’amor del terrador e de sa lenga. Adrian VEZINHET èra un grand roergàs, a la maniera de MOULY, de CALELHON...

- Ara, anatz, legir las Novèlas e i veiretz que la lenga nòstra se tarís pas, se cala pas ! De libres novèls, aquí n’avèm una crana causida ! Demèst las signaturas doás son de Roèrgue. Aquò nos fa plaser e nos onora. (FERRAN DELÉRI, Maurici, ROMIEU).

- Plaça als contes per Nadal.

Retrobam la granda CALELHON ambe sa poesia non comparabla. Escotatz la musica de sos esclopets. Joan-Loís CORTIAL es pas a presentar, tan conegut que es ambe son grope “ Fai Lum.” Om lo sap, paraulièr, musician, jogaire. A tanben una bona pluma de contaire, la pròba n’es ambe son “ Jovent de Nadal.”

E vos donam encontra ambe los autres, VEZINHET tornar, FALISSARD e sas abelhas... qualqua autre encara...

En tusonejant la soca de Nadal es plan agradiós de raivar, de soscar, de trobar sas raices.

NOVÈLAS OCCITANAS

Libres novèls

- “ **Los crocants de Roergue** ” Ferran DELÉRIS.

“ Aquel libre es pas un libre d'istòria.

Vertat es que la revòlta dels Crocants e lo sèti de Vilafranca de Roergue en l'an 1643 m'an servit d'entornament e de fial roge. Mas...

...A costat de protagonistas plan reals... coma Laforca, Lapalha, Petit, de Noalhas, n'ai imaginats maites... Atencionat a pas tròp enganar lo lector, ai redigida la lista dels personatges en destriant qual a viscut, qual es sortit de ma tufa.”

F.DELÉRIS (Assaber)

Ferdinand DELÉRIS, nascut en 1922 a Bòrs e Bar en Roergue, nos fa viure aquí una aventura apassionanta, menada al fial d'una escritura de mèstre. Atots, IEO, 80F

- “ **Textes et auteurs drômois de langue d'òc, des origines à nos jours** ” par Jean-Claude RIXTE. 311 pages, 100F, chez Mireille ROUBÉ, 30, Route de Grillon, 84600 Valréas.

“ Nos cal grandmercejar Joan-Glaudi RIXTE, ensenhere, d'aver complit lo prètzfait de nos balhar una tièra quitament complèta e fòrça precisa, de tot çò que s'escriguèt en Oc dins lo departament de Droma dempuèi l'Atge-Mejan... Peltirada entre Daufinat e Provença, la Droma naseja pas sovent dins las antologias e dins las istòrias de literatura nòstra. Fòra de qualques autors del temps de MISTRAL, (**GRIVÈL, CHALAMÈL, ALMORIC, M. FAURE, MOUTIER**) gaire d'autres èran coneguts, sortit de lor endreit.

Lo libre de Jean-Claude RIXTE nos mòstra magistralament qu'aqueles autors èran pas sols, e que lo departament dromenc, ten una plaça consequenta dins las letras d'Òc.”

Majoral Joan FOURIÉ.

- “ **Novèlas de la pansiroja** ” René SOULA.

Mémoires du Volvestre, du Terrefòrt lauragais et toulousain. Trad. fr. de l'autor : 291 p., 120F franco ; René SOULA, Còl d'Auca, 31310 Canens.

Descobrir un autor novèl s'aparenta pro sovent a una curiositat gormanda, que segon le cas, se muda en plaser o en indiferença mai o mens alassada. Las totes recentas “ **Novèlas de la pansiroja** ” de Renat SOULA son d'aquelas òbras requistas qu'encantan lo lector, tan pel subjècte tractat, que per l'aisidiesa de l'escritura.

Universitari qu'a saput gardar sas rasics païsanas, e subretot, l'èime de sa tèrra, l'autor ambe simplicitat e un cèrt estrambòrd, nos conta una tièra

d'anecdòtas tocant sa familha e le siu vilatge natalenc del Volvèstre, al sud de Tolosa. La magia de la lenga jòga a fonsa, una lenga fòrça chucosa, autentica, ont lo gascon borrona d'en pertot.

Aquelas contaralhas coladissas, son emplenadas del parfum del viscut e mòstran, un còp de mai, que la lenga d'òc es pas encara al siu darrièr badalh ! **Un libre saboròs que regaudis lo còr !**

Majoral Joan FOURIÉ

• **“ La cousino de Memèi Regino ”** Régine COURBET

Cuisine provençale et du Comtat Venaissin. Version provençale de Joan-Marc COURBET. 190 p., 80F, Edition “ Prouvenço d'Aro ”, 18, rue de Beyrouth 13009, Marseille. “ Es un obratge de cosina que nos ven de Provença, e que vos fa salivar, amb un fum de recèptas simplas e gostosas, escritas per la maire del majoral Joan-Marc COURBET, de Bolèna. La cosina populària ten de solidas letras de noblessa e n'avèm aquí un escapolon fòrça representatiu.”

J. FOURIÉ

• **“ Passejadas dins las nivous ”** René CAYLUS

Poésies, préface du majoral Patric REVELLAT. 161 p., 90F à Mairie, 34230 LE POUGET.

“ Es un recull poetic del mèstre d'òbra, Renat CAYLUS, alias “ Lou Coumis-set ” originaire del Poget (Erau) e que les felibres lengadocians coneisson plan. L'autor a recampat aquí, ambe l'ajuda de la municipalitat e del Cèucle occitan clarмонтés, una cordelada de composicions ont l'actualitat se barreja a l'imaginari e ont l'umor naseja mai d'un còp. Una poesia agradiva e plena de vida, dins una lenga sense farlabica, emplenada de las sentors del terraire.”

J. FOURIÉ

• **“ Dictionnaire des pays e provinces de France ”** Bénédicte et J.Jacques FÉNIÉ.

352 pages, 120F, Ed. Sud-Ouest, 6, Rue de la Merci, BP 130, 33036 Bordeaux Cédex.

“ Aquel obratge es degut a dos especialistas de toponimia. Es emplenat d'entresenhers sus una tièra de contradas pas totjorn plan conegudas. Se cada notícia caup los elements de basa al nivèl geografic e economic, debremba pas las referenças linguísticas e istoricas. Un trabalh precís e clar per un libre útil a la portada de totes.”

Majoral J. FOURIÉ

• **“ La lenga del trobar ”** Maurici ROMIEU - André BIANCHI.

Precís de gramatica d'occitan ancian. Aquel precís met a la portada de totes, los elements que son de besonh per una lectura dels textes trobadorencs, o quitament de l'Edat Mejana.

Presses Universitaires de Bordeaux. 200 p., bilingue occitan-francés.

DE CONTES PER PASSAR NADAL

Conte de Nadal : per Clara e Silvia

“ A crescut lo pè del Mainat !
Los esclopets de l’an passat
li dintra pas, tant que l’i fòrce !
Pr’aquò pòdi pas lo li tòrcer !
Que lo meu dròlle es vengut Bèl !...
a dich Maria tota urosa.
E Josèp, tustant del martèl
respond dins sa barba grisosa :
“ Caldrà tornar chaz l’esclopièr,
tant carestiós aquesta annada ;
mas, que los fasque de noguèr,
pr’amor que siaguen de durada !
- Dels esclòps nòus, ara qu’aurai,
dels autres, de qué ne farai ?
- Çò que voldràs, a ta causida...
- Balha los me, Mamà polida,
dis alara l’Enfant diusenc,
los vau mandar coma messatge
sus tèrra al mainat lo mai sage,
lo mai blos, lo mai innocent.”
E sa maneta lumenosa,
de pel fenestron celestial,
devèrs nòstra tèrra nevosa,
jita los esclòps de Nadal...
Aquí perqué, coma picava

mièjanuèch, lo ser de Nadal,
ai ausit que s’esclopejava,
clic e clac, jos nòstre lindal.
“ La nuèch diusenca, qué nos pòrta ?”
Doçament ai dubèrt la pòrta...
E de qu’ai vist sus l’escalièr ?
lusent dins un rai lunadièr ?
E de qu’ai vist sus l’endalhièira ?
Nasson ponchut, mina risèira,
un pauc trufarèla benlèu :
dos esclopets florits de nèu...
Soi una grand, un pauc trobaira,
ai un devinhòl dins lo còr.
Al vòstre lum, l’eime s’esclaira,
esclopets, valètz un tresòr.
Mas cossì faire, ai doás nenetas,
sajas, polidas, bravonetas,
totas doás dignas del Present.
Qu’una causir, Enfant diusenc ?
Vai, partajarai la fortuna
e lo messatge nadalencs,
e dels esclòps paradisencs,
n’en donarai un a cad’una !

CALELHON*

* Julienne FRAYSSE, née à Privezac (12) en 1892, devenue Madame Eugène SEGURET.

SSAR NADAL...

Lo jovent de Nadal :

Nadal ! Es Nadal !... Nadal de jòia,... Nadal d'amor !... Las carrièras de Rodés beluguejan de totas lors botigas. Tanlèu la nuèch tombada los projectors bèls tustan per las paretas de la catedrala dos còps millenària. Uèi, aquel 24 de decembre per la velhada de Nadal, coma cada an, la vila s'aprèsta a far fèsta : la fèsta granda de Nadal ! Mas es freg. Gela. Fa sisampa. La nèu tomba fina, saquejada pel vent de glaça. Fa tròp de freg per ne'n far una cagada. Un jovent monta per carrièra Betelha : una guitarra per l'esquina, una museta sus l'espatla, los pelses lònchs, lònchs... pus lònchs que lo copet, e un parelh de lunetas negras. Qual sap d'ont ven ? Om lo diria estrangièr a la fèsta que de pertot lusís de totes sos lums. Ne va dapasset, pesugament : sembla las. Degun li prèsta pas atencion, ça que là qu'amb lo freg que pela, cadun s'estrèma dins los ostals ont la calor es tan doça. Al cap de la carrièra lo jovent arriba Plaça d'Armas. Un òme plan metut, e una femna acaptada d'un mantèl de lapin venon de dintrar dins una ostalariá. Lo joinòme pica a la pòrta. Un servicial li dubrís :

- “ La carvata e l'esmoquing son obligatòris, Monsur ! ” e li tòrna barrar la pòrta sul nas.

Pus luènc s'ausís la cabreta e l'accòrdeon, amb los esquilons que pican la borreia, e lo rambalh d'un tròpelat de joves aücant e tustant dels pès en cadença. Lo joinòme pica a la pòrta. Aquel que li dubrís comença per lo fintar del cap als pès, puèi sa mostacha blonda s'estira en un gente sorrire, e çò li fa :

- “ Regreti, amic !... mas nòstra serada es privada ! Calia resernar per avanci ! Te podèm pas prene ! Excusa-me ! ” E la pòrta se tòrna barrar.

La bisa bufa, canissa, agafant la pèl, ni mai cap d'estòc ! La nèu cira pel pavat roge de la plaça, e s'amolona al pè de las pèiras quilhadas sus l'abroa. Sus man drecha, dins la botiga, un Paire Nadal caleljeja en bracejant e en capejant mecanicament, al mièg d'un modòl de joguets, autòs pichonas, popèias bèlas que barran los uèlhs e fan lo pisson, panoplias de Zorrò e de fusilhièr de marina : totes los aplechques que fan lo bonur dels enfants de Nadal !...

Lo joven tira devèrs la Catedrala. Ara calciga la gravena de l'escalièr de pèira de l'intrada bèla. La pòrta vièlha tota de garric, clavelada de tachas negras, es entredubèrta. Dintra. Puèi buta lo portanèl de cuèr rossèl. La calor doça de l'endins suspren, agradivament. Las travadas son plenas, e los retardataris patisson a trapar

una plaça : la messa de miejanuèch es per començar. “ Amor e Patz sus la tèrra als òmes de Bona Volontat...” Las arcas vièlhas retronisson dels cants de Nadal. Nadal !... Nadal de jòia,... Nadal d’amor !... la fèsta granda de Nadal ! Lo joven s’es avançat e ne va dapasset, de son pas pesuc d’òme las. Ara passa davant l’autar mèstre. Tot d’un còp s’arrèsta e demora plantat aquí, al mièg, en plen sus la boca del caufatge, sa guitarra per l’esquina,sa museta sus l’espatla, los pelses lòngs, lòngs, pus lòngs que lo copet, e son parelh de lunetas negras. Un aire cald li bufa per las patèrnas escaufant son paure còrs glaçat !

Un preire jove, barbut, s’avança plegat dins son auba blanca. Lo prend pel braç e lo mena darrièr un pilastre.

“ Anem brave òme,... ” çò li fa, “ podètz pas demorar aquí plantat coma una ascla ! puèi me sembla que, per un ser de Nadal, vos seriatz pogut vestir un bocin pus crane. Alèra, per tota responsa, El li pausa la man sus l’espatla e li sorrís : d’un sorrire doç coma una careça,... un sorrire coma s’en vei pas jamai sus la tèrra,... un sorrire d’endacòm mai !... La preire ne’n demòra tot trebolat !

Defòra la bisa s’es tampada, mas lo freg s’es fach mai crusèl. Lo jovent s’espinta per aquela carrieròla negra que tira del darrièr de la catedrala entrò la pòsta. Buta una pòrta sus man drecha. Monta per un escalièr coissonat e gingolaire. Dins la cambra que dintra son aquí un tropelat de joves coma el, que cantan e fuman !... Se sièi. Al cap d’un temps, El trapa sa guitarra e se bota a jogar : una musica doça, doça coma una careça, una musica coma se’n ausís pas jamai sus la tèrra,. una musica d’endacòm mai !... Del còp, los que l’escotan se sentisson uroses,... se caran melhor que dins las nèblas del fumar !... Puèi d’una votz dolorosa se met a cantar :

- “ Paire, an pas res comprés !

Paire, O mon paire... ”

Quand los C.R.S. arribèron, El tot sol demorava, que s’éra aconsomit sus sa guitarra. L’atrapèron pel cuol de las calças e lo saquèron dins lo forgon. Fa pas bon èsser de servici una nuèch de Nadal : òm se languís ! Atanben quand òm tròba de distraccion... Li estrocelèron la guitarra, li destripèron la museta, li copèron los pelses ras, ras,... pus ras que lo copet... Puèi lo gitèron dins una celula. Aquí, los uèlhs treblats de gremas, El se metèt a cantar dins lo silenci freg :

- “ Paire, an pas res comprés !

An pas res comprés a la tiá fèsta,... !

L’endeman i aviá pas degun dins la celula,. !

Clic, clac : aital se clava aquel conte de Nadal.

Joan-Loís CORTIAL

LA FIALAIRA DE NADAL

Aquò se passava, n'i a temps, dins los bòsces bèlses de las nòstras Palanjas de Roègue. Alara i aviá encara de lops pel país.

Dins aqueles bòsces se trobava un ostalon de boscatièr, plantat a l'abroa d'un riu que davala de las nautors e que va cercar Avairon pas luènh de Laissac.

L'abitavan Francés e Francesa, braves que braves, e tan paures coma braves. Mas avián finalament amassat un tresaur que i tenián mai qu'a tot : un nenon lor èra arribat pel Nadal de l'an passat e aquò lor sufisiá per èstre uroses.

Làs ! Lor bonur durèt pas... Vaquí que l'enfanton èra tombat malaut e sabián pas de qué far per el. Lo bonur aviá quitat l'ostal. Totes dos vivián dins los penaments e se fasián de missant sang. La mamà sustot se demessissíá, que se dormissíá pas a mièja e s'arrestava pas de pregar. Sonava la bona Vièrja al sieu secors.

E ara l'ivèrn èra arribat, ambe lo freg, la nèu e los lops que ornhan pels bòsces. Dins l'ostal del boscatièr las provisions s'acaban, lo trabalh fa manca, e lo nenon rena e malauteja mai que jamai. E ne sèm a la velha de Nadal. Aquesta nuèch, serà l'anniversari del paurót... Alara lo papà se decidís :

- “ Me'n cal anar a Laissac. Portarai una torta. Me preni l'apia* bèla sus l'espalla, per en cas...”

Dempuèi aqueste matin lo papà es donc, partit aital. Mas la jornada es passada e mai la nuèch es tombada. Lo boscatièr es pas encara tornat. La mamà socitosa compta las oras. Onze oras passadas, e lèu mièjanuèch. Son cur es plen de tristum e de penaments ; de páur quitament.

Escota los bruches de la nuèch. Li a semblat entendre lo trepejament d'un pas menut dins la nèu...

- “ Pan ! Pan ! ”

Dos còps discretas tustats a la pòrta :

- “ Qual es aquí ? ”

- “ Una paura femma que s'es perduda...”

- “ Dintratz ! Dintratz, brava femma. Fa pas un temps per demorar en fòra. ”

E dintra una femna del mantèl blu, tot estelat de nèu. Pareis tota bona e doça, e sos uèlhs semblan d'estèlas.

Francesa li avança una cadieira al canton del fuòc que s'entracha de tornar butar. Mas çaquelà dempuèi qu'aquela persona es aquí, fa pas de tot tan freg dins l'ostal. Sembla que lo solelh i siague dintrat. La páur tanben se'n es anada.

Francesa ausa solament pas li demandar : Qual sètz ? E d'ont venètz ? Li dis solament :

- “ Brava femna se volètz vos repausar, metètz-vos sus mon lièch. Ieu i anarai pas... Fa vint jorns que i soi pas anada...”

- “ E per de qué ?

- “ A causa del mieu nenon... Escotatz-lo que gima e que va morir mai que segur... E lo mieu òme qu'es pas encara tornat de la vilòta...”

- “ Madama, dis la visiteira, anatz vos repausar que n'avètz un grand besonh. Ieu, velharai lo vòstre nenon, e lo vos sonharai.”

- “ Vos i coneissètz ?

- “ Un pauc ! D'unes me sònán l'Espèr dels Malauts.”

Francesa se repausa sus son lièch. E tanlèu tomba dins un bon sòm...

D'aquel temps la Dama lumenosa s'èra aprochada del nenon, l'aviá calinhat e li aviá sosrit. E lo nenon plorava pas pus. Puèi, la Dama s'èra assetada al rodet qu'èra aquí, e lo rodet virava... virava...

De mans quasiment invisiblas, d'àngels, probable, trabalhavan a l'entorn de la Dama. Li portavan de lana per fialar. E la dama fialava, fialava... E los ange-lons, totes contents, la metián en pelòtas. Dins un caire de la cosina las pelótas de lana montavan ducas a la nautor de la fenèstra.

Puèi la raive s'escantís. La Dama tòrna cargar son mantèl blu, e après un darrièr rison al nenon dispareis dins la nuèch.

Francesa durbís los uèlhs. Va viste al breçon de son nenon. Lo nenon se dormís coma un àngel e a pas pus la fèbre.

La pòrta se durbís, lo Francés dintra. Pòrta de pan, de formatge e d'autres provisions, una fogaça mème. Explica que lo fornier de Laissac li a tengut de trabalh tot lo ser, ducas a mièjanuèch. Sortís de sa biaça un lapin sauvatge pres a un colignon.

La jòia enfin emplís l'ostal. Lo nenon ris. Francès canta un Nadal vièlh, e Francesa prepara un revelhon.

Conte adaptat per Canta-Grelh

*apia/acha: la hache

CONTE NADALENC

N'i a un bèl briu, dins lo recanton d'una sèlva, demoravan, dins un tanc de castanhièr, un modòl d'abelhas negras. Tot anava plan.

A mièja nuèch, festejèron Nadal e se regaudiron de mial* mai que de costuma. Tot anava plan, tròp plan !

A primalba, un ors alobit, en boca de pitança, sentiguèt la bona audor melicosa que sortiá del bornhon. I tenguèt pas. Sul pic, soslevèt lo coberton, arranquèt lo postat, aplanponhèt las brescas, e a plen cais engolèt a ne'n petar aquela pega deliciosa. D'un còp d'arpa, desroquèt la soca qu'anèt redolar al caire d'una paret ont se tanquèt.

Siaudament se boissèt las pòtas en emportant un tròç de son present, ont, dins son brèç, jasiá la reina Maià.

Tot d'un còp, Melissa, la pus degordida de las pempenas* se botèt a cridar :

- “ Nòstra reina a desapareguda ; Lo curabornhon la nos a manlevada ; Qu'anèm devenir ?”

De tira, s'acampèron per téner conselh. Totas seguèron d'acòrdi per mandar Melissa li donar la campa. Atracèron quauquas lescas de mial e ni'n daissèron chucar, que s'empliguèt lo pipach, puèi, se lancèt a la perseguida del paucval.

Entre temps, Nadalet, l'abelhaire, passèt pr'aquí ! Coma una ola plena de favas, buliguèt davant tant de deisse*. Amassèt lo soc, lo quilhèt sul peiron, astaquèt los bocins de brescas que pendolhavan, lor balhèt un candí*, e petassèt lo postat, qu'acaptèt d'un teulàs. Ara caliá sohetar que Melissa tor-nèssa.

Camin fasent, Melissa, tot en virolejant crosèt Roget, lo barbarós, que bresilhava sus una escova.*

Lo sonèt :

- “ As pas vist, de ton agachòl, artelhar fèrme, un orsàs ? Nos a presa tota la noiritura, e en mai d'aquò nos a panada nòstra reina...”

- “ Si ben si ! L'as aval que trascompassa, coma un canh fòl pels paredals dal Trivièlh*. desraba vitz e paissèls en majujejant tas brescas, e en escupissant las ceras.”

- “ Grandmercé, mon amic.”

Après una longa estirada de camin, Melissa s’arrestèt, puèi sosquèt un momenton :

- “ Pòt pas saltar Olt ni mai Daza que las aigas son tròp nautas... e beurià l’aiga...”

Alara patolhèt la forèt da fons a cima. Lassa, trobèt la retirada dins un apièr*, fàcia a las vinhas dal Fèl.

Sabètz que quand las abelhas se coneisson pas se pluman coma dels galhons, sustot las que son rossèlas, e pel cas, li bombiron sul copet.

- “ Arrestatz ! lor bramèt Melilò, l’aubre de l’ostal*, vesètz pas qu’es mièja estavanida e prèsta a virar batanas ! Balhatz li una bona potinga, que n’a plan besonh...”

Après s’èstre reviscolada, Melissa contèt son istòria :

- “ Soi a la recèrca de l’orsanàs qu’a afrabat nòstre ostalon e qu’a raubada nòstra reina. M’es estat dich que rodava dins l’encontrada. L’avètz pas vist ?”

- “ Non pas, mas sabèm ont se rescònd.”

- “ Me podriatz pas ajudar a lo quèrre ?”

- “ Plan de segur, li respondèt Melilò.”

L’eissam de Melilò s’apartesiguèt en tres :

- “ Las unas gardaràn la cabòrna, las autras anaràn a la soca de Melissa per adobar los rais e emplenar las topinas ; quant a las guerrejairas, vendretz ambe ieu, a la cavèrna de l’òrra bèstia.

Seguèron lèu a la tavèrna ; de glatilhons dintrèron dins aquela bauma escura ; sentián botonar lor pèl... Al fons, la bèstia cutava, tota espetelada*. Melissa aperceguèt sa reina, còsta el, clavada dins una pichòta caisseta. En la vejent prionièra tressaltèt dinquias cabrons, e badèt la saca :

- “ Tòrna-nos nòstra reina, baranhau !”

Lo rapinàs s’arrelhèt ; enferonat biscava ; se levèt e repiquèt :

- “ Arrapa-t’aquí ! ta reina es miá l’ai culhida per ne tirar de mial, e, s’as pas lo fetge malaute, vèni la quèrre !”

Las abelhas asuguèron lors fissons ; e a bèls còps los agulhons plòuguèron. Li cordurèron de pertot la codena. La castanha fumava, ponha que ponharàs, pel morre, pels ausidors, dins los uèlhs. Se parava ben a còps

d'arpas e de caissals, mas res li fasiá...

Suple*, enarcat e tot esclabissat, ne'n virèt la campana. Se mudèt d'aquí a cambas-ajudatz-me ! S'entrafeuguèt a una raice de vernhàs, carabissondèt, faguèt la conca bèla, e anèt cabussar dins Olt ont se neguèt.

Melissa durbiguèt la brùstia, ont sa reina cagava de bleada*, pecaire ! Las baiardièiras la carrejèron e la portèron a lor arruc. Melilò la tollorèt, e ela tornèt préner vam.

- “ Ara, nos cal partir a la soca maire, diguèt Melissa.”

Melilò acompanhèt Melissa, e tot un reviuire escortèt Maià. Una portièira que susvelhava darrièr las trèvas bronzinejèt longament...”

- “ Son tornadas ! Nòstra reina es sauva, batètz lo rampèl !”

Lo candí del paire Nadalet èra embotelhat dins las topinas. Las abelhas negras amb aquela resèrva podían far bona vida.

La reina Maià mercejèt las abelhas rossèlas e Melilò ; puèi son cur parlèt :

- “ Abans de nos quitar ai a vos dire qu'aimariái plan que Melissa venguèssa reina e que se maride ambe Melilò.”

E un bèl jorn a la luna vièlha de mai, los dos nòvis, seguits d'un fum d'abelhas, s'aparièron dins lo cèl, puèi s'anèron embornhar dins un bornhon tot nòu, aplechat pel paire Nadalet.

N'espeliguèt a massas d'abelhas bregalhadas* negras e rossèlas. Es benlèu, dempuèi, que l'òm tròba aquela mena d'abelhas ?

Renaud FALISSARD

Indicas: *mial/mel: miel- *pempena: jeune abeille- *deisse: degât- un candi: bloc de sucre- *una escova: un genêt- *Lo Trivièlh: un ancien vignoble- *un apièr: un rucher- *L'aubre de l'ostal: le soutien de famille- *tota espetelada: toute étendue- *suple: aveuglé- *cagar de bleada: mourir de désarroi- *abelhas bregalhadas: bigarrées.

LO NADAL DE TOENON

A la messa de mièja-nuèch, Toenon aviá cantat lo plen pitral. E ara, s'en tornavan, totes dos ambe sa Rosinèla, braç dessus, braç dejós, coma des joves maridats que èran, cap drech vèrs La Plancada. Mosissián pas pel camin, que sus la tèrra gelada, trotava una cisampa d'ifèrn, que lor gafava las maissas, e lor cirava pels uèlhs la nèu que tombava...

Tanlèu arribats aluquèron un brave fuòc de ginèstes que brandèt lèu coma un radal. Entre temps, Rosinèla aviá tirada de per las cendres la còca que i

aviá metuda sus un tieule en partiguent per mièja-nuèch. Era cuècha al supèrbe, rossèla coma un loís d'òr, e ambe un bon vin cald aquò lor remetria l'ama en plaça, del temps que lo monge lor calfava lo lièch.

- “ E ben ! Rosinèla, fa melhor aici que defòra ; de qué ne dises d'aquel Nadal ?”

- “ Es pus lèu fresquet, Toenon, e tant aimi venir al lièch ambe tu que de m'anar passejar per la cort...”

- “ Z'o te cresi pauròta e, se a Betleèm jalava coma aici, lo buòu e l'ase-non, podían polsar espés per escalfar lo nenisson...”

- “ Mas Toenon, de qué gronís nòstre Labric, n'i a un moment ?...”

- “ Laissa lo far, tíra ; veses pas que somia ?”

Nani, somiava pas, que d'un saut siaguèt a la pòrta a japar coma un per-dut. (...)

- “ Qual sap de qué serà ? Benlèu de panaires que nos creson encara a la messa !...”

- “ Dignes pas aquò, Toenon, qu'ai ben pro... Acabèt pas son fial, que qualq'un piquèt.”

- “ Ane pas duèbre, Toenon, qu'es pas una ora pel brave monde !...”

- “ N'ajes pas lai, Rosinèla, prene un baston. Qual que siague, me manjará pas sens beure, macassieu !”

D'aquel temps, Labric fasiá tèrra. Un borral del mèstre lo mandèt s'amolonar dins las cambas de Rosinèla que tremolava coma una fuèlha. E Toenon durbiguèt la pòrta. Sul balet dins un revolumal de vent e de nèu, vejèt, un al ras de l'autre, un òme e una femna, qu'avián l'aire joves totes dos, e plan lasses, ambe aquel freg... D'un virat d'uèlh devinèt qualqua misèra...

Atanben, sens paupassejar, prenguèt pel braç l'òme que assajava de li contar quicòm, é lo butèt dins la cosina.

- “ Dintratz, bogre, que far pas un temps a trigossar defòra.”

Se faguèron pas pregar. Rosina se sarrèt, e pensatz al parelh d'uèlhs que faguèt quand vejèt l'òme dubrir son mantèl, e metre jol lum plan plegat dins una gròssa cobèrta, un mainadón, pecaire ! que semblava un ángel.”

- “ A ! mon paure menut, lo freg t'aurà cormanat, saique !” cridèt la dameta tota enjertada en prenguent lo nenon dins sos braces.

Mas el, que lo breçadís del corre aviá endormit, se derevelhèt sens dire mai, ara que s'èran arrestats e se metèt a lor rire a totes dos. S'aviatz vist, cossí l'acaptèron de potons !

Enfin, tot s'aplanèt del temps que bevián lo vin cald, escalsit per Rosina.

Venián de Rodés. Avián après sul tard que lo papà de la dameta èra plan malaute. Eran partits en autò. Mas sens estar gaire, aquesta, un pauc trastòla, aviá fach de las siás... Dos còps, en la saniquent, èra tornada partir ; mas ara s'èra tampada per de bon. L'òme, los dets agrepits pel freg, e que li vesia pus res dins l'escur, aviá pas trobat çò que clocava. Podián pas demorar sus la rota... Avián tirat tot drech deval lum de la Plantada. Es aital qu'arribavan a n-aquela ora...

E ara, se lor volián plan far veire la fenial, s'amagarián dins lo fen, per esperar lo jorn. I aviá pas que lo nenon, que benlèu, auriá frech, mas lo ple-garián plan...

Toenon donèt un còp d'uèlh a Rosina qu'aviá pres lo drollon a sa maire, per que siaguessa pus a l'aise per se caufar al pè del fuòc.

- “ Digas, Rosina, lo veses pel fen, tu, aquel menut ?”

- “ Non, Toenon, mas tot es arrenat : prendràn la cambra bassa, la nòstra, qu'an lo monge al lièch. Aquò los remetrà. Farem un breç al pichonet, ambe la desca qu'as acabada a la velhada. E nautres, anarem a la “ camba nauta ”, creses pas Toenon ?”

E se risián totes dos de veire lo paure cople se reganhar, de lor balhar lor cambra. Per de qué serián pas eles que jairián a la cambra nauta ? Mas Toenon, los assegurèt que seriá tròp freja pel menut. E puèi, lo sòm los curvelava, e sens se far pregar mai, faguèron coma èra dich.

Quand ajèron tampada la pòrta de la cambra, Toenon, faguèt una braçada a sa femna :

- “ Siás una genta femnòta, ma Rosina, e vesi ambe plaser qu'ai plan causit. Prenèm totjorn las causas del mème biais... Vèni, ara, anem a l'afenador (la “ cambra nauta ” vòli dire...) que nautres i aurem pas freg ambe lo bestial dins l'estable.

Dètz minutas après, sarrats un de l'autre, dins un bon niu de fen, s'endor-missián totes dos.

Adrian VEZINHET



NADAL DELS VIÈLHS

I a pas que la nèu per nos far companha,
i a pas pus degun a l'ostal,
los enfants, per lo trabalh,
son partits, qu'es la maganha,
los mòrts e los vius quitan la campanha,
se traparàn sols per aquel Nadal !

Se coma autres còps, podià l'Empeaire,
per faire lo recensament,
publicar a totes gents
que cadun ane se faire
marcar al país que nasquèt son paire,
los vièlhs tendrián pas del contentament.

París seriá pas benlèu qu'un vilatge
se podián tornar al país
totes los que son partits,
postièrs, femnas de mainatge,
Maria e Josèp serián del viatge,
e benlèu Jèsus naisseriá aici.

Qual sap se vendrem un jorn emperaires
e se poirem far, los amics,
que visquèssem al país
coma an viscut nòstres paires :
Per los que son mòrts, cal pas tròp se'n faire,
car parlan patés dins lo Paradís !

Joan LARZAC



La Terrissa- 1990- Fòtò Centre Presse

UN ÒME, UNA ÒBRA

Jòrdi GIRARD

Es nascut a Milhau en 1919. Archivista de la vila de Milhau, (1975-1985), Mèstre de capèla e organista de Sant-Martin de Milhau, dempuèi 1942, President de l'Escòla Peiròt (1955) Membre-fondator e director de la tropa folclorica " La GANTIEIRELA " (1955), Capiscòl del GRELH ROERGAS (1970-1995), Majoral del Felibrige (1971), Président de la Société des Études millavoises depuis 1985.

Distinctions : Officier des Palmes académiques ; Chevalier des Arts et Lettres ; Chevalier du Mérite National.

Òbra : Flambées, poésies, 1956. - Hommage au " mètstre d'òbra " Jules ARTIÈRES, ouvrage collectif, 1964. - Laus del majoral Auguste DOMÈRGUE, 1971. - Saint-Martin, église des pénitents, 1959. - Hommage au majoral Léopold CONSTANS, ouvrage collectif, 1976. - Deux cents ans de littérature occitane millavoise, 1976. - La cuisine traditionnelle à Milhau : lo milhautenc a taula, 1981. - Emma CALVÉ, la cantatrice sous tous les ciels, 1985. - Des rues... des hommes, 1987. - Les 150 ans du couvent de la Miséricorde de Millau, 1989.

- Collaborateur du Messenger et Journal de Milhau depuis 1942.

- Conférencier.

Jòrdi GIRARD que es estat Capiscòl del GRELH ROERGÀS, durant 25 ans, es l'òme d'un devoament extraordinari e inagotable. Sa sensibilitat prigonda e fina a trobat a s'exprimir en fòrça domènis. Aicí-après vos ofrissèm una pèça tirada de son òbra poètica.

Canta-Grelh

L'ÒRT D'AMOR

A ma maire

Se podíás legir la paja dubèrta
Al còr d'un angèl
Diriás qu'un nenin es lo grand poèta
De l'amor fidèl

Se podiás sentir, a mon sen culida
Ma diusenca flor,
Diriás qu'una dròlla es ròsa polida
A ton òrt d'amor.`

Se podiás ausir*, l'ama benesida
Mon cant tindarèl
Diriás qu'un drollet al nis de la vida
Es un gent aucèl.

Mas totjorn, mai plond, s'amaga soleta
La viventa flor,
Totjorn s'amudís sus nòstra boqueta
Lo bèl cant d'amor.

Totjorn nòstre còr se vòl lo grand mèstre
Del siune secrèt ;
Crida pas jamai, al vent del campèstre
Tot çò que faguèt.

Fasètz trelusir las vòstras estèlas
O mos paures uèlhs
Engruna mon còr, de cançons novèlas
De cants tindarèls.

Doças coma mèl, simpletas, polidas,
Lindas flors d'amor,
Flambejatz dins l'òrt ont sèt看 espelidas
En aquel bèl jorn.

O clar festenal, siás la solelhada
Que fa, las cançons,
Dins lo prat que nòl, prene la volada
Ambe los potons.

E dins ton ostal, ont l'amor convida
Uèi coma deman
Culís mos tresaus, tu reina amarmida
Ma doça Maman.

Jòrdi GIRARD
Majoral du Felibrige



Hans STROH reçaup la medalha de la vila de Naucèla.

CONTES E POËMAS

Amic, vos volèm fa passar qualques bons moments.

*- Quand passava lo pelharòt a Naucèla los enfantons se fasián pus sages.
Per de qué ? Suzeta Vernís o sap e o nos conta.*

*- Lo Batiston agèt son bervet per menar un “ zèbre ” en plaça de la sauma. Mas,
la fin, la devinariatz pas...*

*- Es que sabètz per de qué los aubres tomban fuèlhas l'ivèrn, e lo sapin garda
las siás , Maurici de Bòni vos contarà aquela legenda, que farà plaser als vòstres
pichonèls.*

- Zefir BÒSC en poeta parla d'Aubrac acaptat de nèu en aquesta sason.

*- Doas recèptas per vos regalar tiradas del Milhautenc a taula, òbra de
“ l'Escòla Peyròt ”, bailejada per Jòrdi GIRARD.*

- A l'amic Ramond BATUT, Loís VALES, fa sa capelada...

- F. DELÉRIS nos en escalcis una de subrebèla, coma sap tan plan las contar.

LO PELHARÒT

Era un trastolet d'òme que caminava sens fin dins los bòsques de la punta del jorn a la serena, una trompeta dins una man, un baston dins l'autra, e una saca sus l'espatla.

D'ont veniá, ont anava .? Degun lo pòt pas dire...

Tot çò que sabiam nosautres, pichonèls de Naucèla es que passava dins los ostals per crompar pèls de lapins e tornamai preniá un manaitge quora l'un quora l'autre, un manaitge qu'èra pas estat plan savi.

Tamben, quand a l'entorn del vilatge, dels bartasses ont jogavem, ausissiam retronir sa trompeta, de tant engerdats que èrem, sautavem besales e ribatèls per anar nos estremar.

Ieù, galaupavi cap al meù ostal, ont dins lo magasin, podiái trobar un arrucador. Aquí, acantonada darrièr un sac plen d'esclòps (lo meu grand èra esclopièr) plan rescondula, lo ventre nosat de páur, podiái ausir tot çò que se passava prèp de ieù sens èsser vista.

Ja, dins la carrièra, l'ausissiái venir, quora trompetant, quora cridant a plen caisses d'una votz que retronissiái :

“ Pelhairòt ! Pèl de lapin !!”

Tanlèu que l'aviái reconescut, la meù grand davalava l'escalièr a tota fresa Dubrissiái la pòrta del magasin per lo far dintrar. L'amenava darrièr la botiga ont, dins un canton, secavan las pèls expandidas. L'òme las agachava, las paupava, las sopesava. Puèi, discutava, un long moment amb la meù grand, sòu per sòu, l'un mercandejant, l'autre ensajant de ne tirar lo melhor prètz. Tanlèu lo mercat conclut, el las pèls de lapin dins sa saca, ela los sòuses dins sa man, l'òme disiá broncement.

- “ Avètz pas per còp d'astre, una drolleta a me balhar ?...”

Es pel còp que gausavi pas bolegar. Quina páur ! Dins mon còr sentiguère subte un fissal prigond quand entendèri la resposna :

- “ O ! Que si que n'ai ben una qu'es aissabla, que totjorn repotèga, que jamai es contenta. Totjorn vòl çò qu'a pas. Jamai me ditz pas la vertat que te ten una lenga de pelha que te fariái batejar un teùle.”

Aviá rason ça-que-là la meù grand e me metèra a tremolar. La paura femna, deviá n'aver un sadol, de me gardar ; e ela qu'aviá vendut las pèls per quelques sòus, probable que me balhariá per res al pelhairòt. De pessaments terribles passèron dins mon cap :

Qu'anavi devenir ? Adiós mon vilatge ont èri nascuda amb mon escòla, las

amigas e subretot la meù grand que aimavi tant.

Qu'una páur quand lo maissant òme diguèt :

“ Ont es passada ? Ont es passada que la vesi pas, per la fotre dins la saca ?” Era lo moment de m'estremar tant que se podíá far... Subte ausiguère la meù grand que disiá.

“ Tant pis, va plan, va plan per aqueste còp. Mas cal que vengue plan sàvia sinon que un autre jorn vos la donarai amb grand plaser.”

La brava femna, la santa femna ! Al meteis moment me prometiái de pus jamai la tornar far cridar. Mentre que dins la carrièra lo pelhaire que s'en tornava traquet-traquet, l'esquina plegada jol pes de la saca se trachava ben que après son passatge dins los ostals los enfants èran venguts plan suaves...

Mas uèi s'entend pus parlar del pelhaire... Es que l'òme pichon amb sa saca sa trompeta e son baston a cabussat dins un gorg prigond perque s'es perdut per totjorn ?

Suzette VERNIS

LO MIRACLE DEL RIU D'AL PLANÒL

Après son temps de soldat pendant la guèrra de Setanta, Filemon, lo cabdèt de la bòria de Pèirafiga, parròquia de Vòrs, dintrèt coma clergue a l'estudi d'un notari de Najac. Passat per las escòlas, aviá una polida escritura, un atots consequent d'aquela epòca. Veniá de maridar la Felixa, una cosina que li aviá portat un ostalon, un òrt e un pradelon a la sortida de Vòrs, sus la rota del Cambon. Agèron doas dròllas, l'Onarina e la Matilda, que, pas de las pus alu-serpidas, plan tròp poiridas çaquelà, se revellèron pas bonas a grand causa. Aprenguèron pas gaireben res a l'escòla. Apuèi, lo trabalh de l'ostal lor pareguèt pas digne de lor reng de domaisèlas. Metèron pas brica d'èime e volguèron totjorn èsser servidas per la maire e una sirventòta.

Quand Felixa se moriguèt d'un marfondiment, podían aver una vintena d'ans. Tot repausèt desanant sus las espatlas de Filemon, que nòstras doas pèpias levèron pas lo menèl per lo sostar. Ben al contra, vengudas missantas coma de lops, li èran totjorn a pelhas. Repotegavan tanben de contunh la sirventòta que finiguèt per demandar sos uèch jorns. Remostranças e penitèncias del decan, que las confessava cada dissabte, i fasián pas mai qu'emplastre sus una camba de fusta.

Filemon ensagèt de las maridar. De badas, que las verquièras anonciadas èran pas de compés amb lor malafama de canha e de bestium.

De mai, la natura las aviá pas avantatjadas. Cambacorta, rebombèla, mofla, Onorina semblava un barricòt. Bèla per una femna, seca, Matida èra pus tèun-

ha qu'una cordèla. " Tè, disián los Najacs en las devistar, vaquí lo topin e la padena que se passejan." Dèt ans après Feliça, Filemon se n'anèt del còr. " Del còr benlèu, rondinava lo mètge. Solide, del despièch d'endurar aquelas doas cavècas."

Lo matin de sa mòrt, se sentent a cap de camin, mandèt quèrre lo notari e davant elas dictèt sas darrièras volontats : " Se recaptarián a Vòrs a l'ostal de Feliça. Lo notari vendriá en viatgièr l'ostal de Najac. Plaçariá l'argent de l'amanèl. Interèsses e mesadas lor assegurarián una renda que vendrián tocar a Najac cada primièr del mes."

Lo l'endeman de l'entèrrament, las doas pépias cridèron que Filemon lor n'aviá facha una. A Vòrs, i montarián pas jamai. L'ostal de Feliça aviá pas cap de comoditat, lo mond i èran reveluts, l'aire e lo freg tròp vius. Los papièrs, los signarián pas. Lo notari petèt que signarián o crebarián de fam. Çaquela, èran sacradas las voluntas d'un paure mòrt. O afortiguèt lo decan, que las amenacèt del fuòc de l'infèrn o de l'espectòri. S'acapricèron pasmens e l'afar se des nosèt solament quand lo fornièr lor neguèt lo crèdit.

Isidor, un cosin de Filemon, venguèt amb lo carri dels buòus e lo brèc de la cavala per las mudar. De per abans, aquel brave òme, aviá passada la teulada e desbartassat los alentorns. La femna que los esperava aviá portadas quauques biaças, alucat lo fuòc e balajat l'ostal. Agèron quitament pas drech a un mercé.

Tant qu'agèron per manjar, nòstras capudas metèron pas los pès defòra. Plorinèron, maldiguèron Filemon, notari, Isidor, lo mond entièr, jurant que se daissarián morir de fam. Pr'aquò, quand l'aucèl piquèt pro la gàbia, prenguèron l'avanci assentit pel notari e anèron en çò del fornièr e de l'especièr.

Desanant, reglèron lor vida sus l'angèlus. Se levavan quand sonava la campana, s'acaminavan a glèsiá o convent per ausir la messa, se tornavan claure al lièch d'ont ne sortián qu'al tindal de onze oras. Sul tantòst, gropavan quèrre lo lach a la bòria de Bonagràcia, una mièja-orassa de còrrer ; ne virèsse, vistolhavan tanben fornièr e especièr. Puèi, ploguèsse, nevèsse o torrèsse, se caufavan al pè del fuòc ; lo temps foguèsse al bèl, sortián doas cadieras davant la pòrta e se solelhavan. E pardì, cada primièr del mes, mancavan pas de far a patas lo camin de Najac.

Dins l'ostal, o daissavan tot se desanar. Balajavan e vaisselavan quand aquò lor disiá, fasián pas jamai lo lièch, e de bugada val mai ne parlar pas. " Degun nos dintra pas dins l'ostal, lo negre se teca pas e avèm pas de pesolhs," respondèt un jorn Onorina a la femna d'Isidor que las convidava d'èsser pus sonhosas.

Lo defòra èra pas melhor tengut. Isidor venguèt un parellhat de còps per las ensenhar e lor donar la man. Lor malbiais e lor fenhantisa finiguèt per lo desco-

ratjar. Aubrum, romècs, ortigas, prenguèron possession del pradelon, de l'òrt e de la cort. " Un d'aquestes matins, poirà pas mai dubrir la pòrta per sortir de l'ostal " se trufava un braconièr venent tot còp furallar los lapins encavats dins los botigàsses. Lo canh i voliá pas dintrar.

Vesián pas grand mond. A la debuta, las femnas ensagèron d'enregar convèrsa a la sortida de la messa granda del dimenge. Coma las ipotècas respondián a pro pena, persutèron pas. Pietadosa, la sòrremaire del convent las pregava cada mes a vespertinar ; lor mandava tanben doas sòrres vièlhas per far de clavèls. La coseira, Marià la Garrèla, qu'aimava la companhiá quand tirava l'agulha, lor pagava lo café d'aquí entre aquí. Amb la practica, fasiá semblant de las plànger. " Las pauras, paure pecaire, ço moninejava, son fenhantas e calucas. Ne son pas causa. Filemon e Feliça èran primièrs cosins. Aquò's pas bon pel sang e per las glandòlas. Filemon seriá estat melhor avisat de passar l'anèl a la mia Margarida."

Maltractat e aganit, Minonèl, lo cat de Josèp lo cabrièr, l'onclàs del Castanhièr, se venguèt recaptar una setmanada. Fin finala trobèt que lo fricòt èra magre e que l'ostal podiá l'esclaufit. Se'n tornèt d'ont èra vengut ; tant valián onclàs, cabras e boc.

Avant de quitar Najac, nòstras doas pecaidoras avián fach prometre al decan de contunhar a las ausir en confession cada primièr del mes. Al cap d'un temps, vengut malautís e un pauc sordanha, lor conselhèt de s'adreçar desenant al sant curat de Vòrs. Repoteguèron qu'èra tròp païsan. Alara, las filèt a son vicari, un òme sensat mas despacientat. N'agèt lèu son pro de rèirausir qu'èran malurosas, que se pecanhavan, que se prusián ont caliá pas. Imaginèt un biais de se'n desbarrassar : en guisa de penitència, lor alongar de sièis a sèt quilomètres lo camin de tornar a Vòrs.

Un primièr de julh, que se n'es perduda l'annada, las escotèt sens las butassar, las aleixonèt de long e las preguèt de passar per Lunac en desgrunar de contunh lo capelet. O trobèron bistorlòri mas lo pecat èra lo pecat, e lo vicari, lo pòrtaparaula de Nòstre Sènher. Las me vaquí donc enrotadas, Onorina cridant Paters e Aves, Matilda respondent.

Lo temps èra auratjós. A la dintrada de Lunac, lo tròn escarrapetèt e ploguèt a ferrats pendent una orassa. S'arruquèron jos un cabanat ont las rejonhèt una femna que lor ensenhèt pus cort camin de Vòrs : Planòl, Torre, Vaissa, Cròsa, Labadenq, Caire. Tanlèu la pluèja acabada, levèron lo camp. Sonque, lo riu d'al Planòl èra bravament montat e lo corrent èra fòrt. Matilda que se risquèt primièra, s'alastrèt d'esquina, cambas d'amont, cap d'aval. Las aigas descadenas s'encaforchèron jos rauba e cotilhons. La m'aurián reballada a Serena, agèsse pas pogut s'arrapar a la raice d'un vèrnhe. Onorina èra pas venguda a son secors. Brandissiá lo capelet e cridava cent miséricòrdias.

Enjauradas, decidiguèron de se revirar dusca La Folhada per i trapar coma a l'endaran la rota de Vòrs. Mas a Lunac, una altra femna lor conselhèt de sautar lo riu al pontilh de la Mòta e de gandar Autairac. D'aquí, serián lèu a la Vaissa.

A Autairac, los canhs japèron coma de fòls per anonciar l'arribada dins la cort d'aqueles dos espaventals. Françon, lo grand, sortiguèt al cap de l'escalièr e ne demorèt quet de las veire.

- " Que benlèu nos coneissètz pas," diguèt Onorina.

- " Si ben que si, que vos coneissi, respondèt Françon. Sèt看 las domaisèlas de Vòrs. De qué diantre fotètz empr'aquí ?"

- " Venèm de Najac. Al Planòl, avèm pas pogut sautar lo riu."

- " Lo riu d'al Planòl ! Èra pas plan vòstre camin !"

- " O es pas, reconeguèt Matilda. Es lo vicari de Najac que nos a conselhat de passar per Lunac."

- " A ! Se n'es aital, podiàtz pas far mens, se trufèt Françon, òme viu e risolièr, que çaquela, coma tot lo país, èra al fial de lor vai e vèni mesadièr."

- " Sèm perdudas ! plorinègèt Onorina."

- " Sèt看 pas perdudas que vos vau ensenhar lo camin, las rassegurèt Françon."

Sonque, se poguèt pas empachar de las gratolhar. Apondèt sulcòp. " Crenti pr'aquò que n'ajatz pas acabat amb los pensaments. Lo riu d'al Planòl, l'avètz darrièr vosautras, aquò rai. Mas davant trobaretz los rius d'a la Torre e d'a la Vaissa. Devon pas mancar d'aiga. Enfin, après la Vaissa, riscatz de vos trompar de viol per prats e castanhals. I a pas de carral menant tot drech a la Cròsa."

- " Sénher Dieu ! ploregèt encara Onorina. Va èsser nuèch. Qu'anam devenir ?"

La grand, quilhada darrièr Françon, los escotava dempuèi un moment. Crenant d'aver a pagar la sopa e a donar un lièch a aquelas doas pecòras, arrasonèt son òme. " De qué bergalhas aquí ? Aduz las sus las estradas entrò la virada de L'Omp. Segràn la rota. Trobaràn pas maites rius."

- " Alongaràn de tres o quatre quilomètres."

- " An de bonas cambas."

Françon s'estrefaguèt.

Una altra nivolada las trapèt al cap dels Caires. Se clauguèron dins un bartàs e ne sortiguèron qu'al jorn, trempas coma de sopa, tremolant de fèbre. A l'ostal, avián pas res per se sonhar. Serián mòrtas de segur, la sòrre maire agèsse pas mandadas las doas sòrres vièlhas per aver de novèlas. Las prenguèt al convent. Quant foguèron garidas, lor faguèt prometre de se confessar desanant al curat de Vòrs. Lo sant òme faguèt la pòta mas podiá pas dire de non.

Al mes de mars que seguèt, enrabiàt de lors sicramèias, lor significuèt que las absolvriá pas mai, desbartassèsson pas. Per se n'assegurar, s'amenèt un matin amb l'Isidor, perverts d'apleches. Las forcèron a i botar las mans. Puèi, lor calguèt palabessar, semenar e sauclar. I prenguèron pas gost e venguèron pas valentas mas de páur del curat, d'Isidor, de la sòrre-maire, de l'espectatòri e de l'infèrn faguèron lo puspauc. Visquèron e dormiguèron melhor. Foguèron pas tan pèpias.

Dins lo país, aquela istòria se contèt un brieu. Los ancians l'avián batejada : *Lo miracle del riu d'al Planòl.*

Ferran DELÈRIS

LO BATISTON E SA FANNÌ

- *“ Quante bedigàs que me fas mon paure Batiston !”*

Aital parlana la Fanni a son òme.

- *“ Agacha, totes nos passan dabans ambe lor autò. E nantres anam totjorn al mercat, trica-traca, amb nòstre carreton, e la sauma... De qu'espèras per ne crom - par una ? Seriàs pus tarnagàs qu'un antre, tu qu'as fach ton servici dins los Spahis ?”*

E Batiston se cromptèt una autò, un vièlh modèl que portava coma nom de marca “ Le zèbre.”

Batiston davalèt a Mende, pas sens patir çaquela, per anar passar son “ Brevet ” de menar.

L'examinaire, quand agèt vist de prèp aquel utís, refusèt de montar al ras del menaire. Li diguèt :

- “ Partez seul. Tournez devant le Carmèl, et revenez...”

Batista partiguèt coma un fum. Mas anèt pas luènh. Pataflau ! te va balhar un còp de nas a la font del canton...”

- “ Ça suffit ! Vous reviendrez le mois prochain. Qui vous en tiendra des fontaines ?”

Lo mes d'après, Batista èra encara aquí ambe son Zèbre !”

- “ Reculez vers le Carmèl,” li fa l'examinaire.

“ Recuolèt ben pro. Brom ! te va donar un mèstre còp de cuol per la paret...”

- “ Ça suffit ! Vous reviendrez dans deux mois.”

Dos meses après, Batiston tornèt davalat, e aquel còp, miracle, endevenguèt de reüssir son “ Brevet.”

Podètz creire que n'èra fièr, e sa Fanni encara mai qu'el.

- “ E ben, ara, poirem vendre la sauma.”

S'agèssetz vist lo Batiston e Fanni, lo lendeman partir per la fièira per anar vendre la sauma ! L'avián estacada darrièr lo zèbre. Qual a pas vist aquò a pas res

vist. Quand ausiguèt petar e fumar aquel aplech, la paura sauma, petnegèt, se cabrèt, tirèt de vas arrièr. Tot lo vilatge èra per carrièira e degun plorava pas ! L'autò partiguèt praquò en ravalant la sauma. Urosament lo cabèstre petèt e la sauma tornèt ganhar son estable als quatre confèrs.

Mas per far, son cranòt, Batista lancèt son " Zèbre " al brutle e la Fanní a costat d'el se teniá mai fièra que jamai. Anèron pas luènc. Al mièg de la plana lo Zèbre se calèt.

- " Davala Fanní, e vai butar darrièr."

Fanní butèt ben un pauc, mas n'agèt lèu son pro. E cridava a Batista :

- " Ara, quò's ieu que me cal far la sauma !... Aquel utís fa tròp tirar. A besonh de graissar."

Batista te graissa ròdas, micamacas, vises, tot çò que vei de comòde a graissar. Mas lo Zèbre bolèga pas mai per aquò, e Fanní comença de pèdre paciència :

- " Bogre de tabanàs embervesit ! Es ben la pena d'abure ton bervet !"

E tot en repoteguent, ambe la poncha de sos cisèus, que totjorn los a sus ela, Fanní saniqueja e sarra una vitz, del temps que l'òme fa virar la manivèla. E subran, lo Zèbre se met a tossir, escopir, e finalament a bronzir galhardament.

- " Qué vòls ? Ieu ai la mecanica dins lo sang, afortís Fanní."

E pensatz s'èra fièra ! Dos o tres quilomèstres pus luènc se met a cridar :

- " Doçament ! l'a un tropèl de fedas sus la rota. Trompeta ! Trompeta !..."

En se sarrant, vegèron qu'i aviá quatre o cinc fedas estesadas, los quatre fèrs en l'èrt ; lo pastre èra alongat sul talús, plen de sang, un òme al costat d'el, e una autò enversada dins la gandòla. Batiston arrestèt plan doçament la siá.

- " Prenètz viste lo pastre, e menatz-lo a l'espital : aquò preissa."

Tan lèu, tan lèu fach. Lo bruch de l'accident èra vengut juscas a la fièira de Mende. E quand descarguèron lo pastre dabans l'espital, lo monde s'èran atrope-lats. E tot aquò cridava :

- " Assassins ! Assassins !"

Batiston podiá ben respondre " Aquò's pas ieu !" e Fanní " Aquò's pas nantres !", degun los cresiá pas. Un gendarma arriba :

- " Suivez-moi !"

E pendent quatre oras, l'òme e la femna esperèron dins un burèu que tot se foguèssa esclarat. Tot en un còp un gendarma arriba e dis al brigadièr :

- Elargissez ! Non seulement ils ne sont pas coupables, mais encore il faut les féliciter. Ils ont rendu service à l'humanité...

Mas la fièira èra mancada... Lo zèbre se faguèt un pauc pregar per tornar partir, e mai son anar èra pas plan fòrt. En arribant dabans l'estable, la sauma se metèt a bramar. En l'ausissent Fanní se metèt a plorar coma una Madalena :

- " Tira, tira ! Batiston. Deman tornaràs menar aquel utís ont l'as trobat. E dis-sabtes tornarem atalar nòstra sauma, tan braveta...

De Mgr VIDAL

LO CONTE DEL SAPIN QUE TOTJORN VERDEJA

Per de qué los sapins totjorn verdejan, quand siague al pus fòrt de l'ivèrn, alara que los autres aubres son totes despolhats ?

Aquò ven d'una istòria vièlha que se passèt plan dabans que cap de nautres siaguesse d'aqueste monde.

I aviá un aucelon pipach-rog* qu'èra sortit aquel ser per cercar sa becada. Ailàs ! coma eicirava terriblament aquel ser de decembre foguèt pres, pecaire, coma una fuèlha mòrta dins la ventada caborda.

Urosament a l'entorn de Belvezet, amont devàs Aubrac, entrevegèt malgrat la nèu un boscal de garrics ambe totes las fuèlhas.

- "A ! se diguèt, lo barbarosset, se me pòdi abroar d'aquel bòsc serai sauve..."

E a fòrça, finiguèt per i capitar, e tanlèu polidament demandèt l'ospitalitat.

- " Es que me donariatz permission de passar la nuèch al vòstre abric ?"

- " Bogre d'espelofrit, te coneissèm pas ! Tòrna-te d'ont venes, ravalaira !"

Nòstre rigalhon tornèt prene vams e se trobèt tornamai al mièg de la sizampa. Sabiá pas ont l'eicirada lo trastejava. Pr'aquò, als entorns del buron de La Sistra, entrevegèt malgrat lo ridèu virolejaire de la nèu un boscalhàs de faus ambe totes sas fuèlhas.

" A ! se me pòdi abroar d'aquel bòsc, serai sauve !" se diguèt l'aucelon.

A fòrça, finiguèt per i arribar e tanlèu polidament demandèt la retirada per la nuèch.

- " Bogre de malpenchenat ! Mallecat d'estrangièr, t'avèm pro vist. De fum !"

E lo pipachrog, de mai en mai desauvirat, foguèt pres encara un còp dins la ventorra, malmenat deçà-delà, encara pus luèn e pus naut, après Aubrac, del costat de la Crotz dels Tres Evesques. Per bonur l'eicir l'aviá carrejat a portada d'un bòsc de sapins, poderoses coma una paret de verdura. Per bon astre lo pichon barbarós capitèt a s'acrançar a una branca.

Polsèt un moment per tornar prene alen, avant de demandar d'una votz pietadosa :

- " Mossur lo Sapin, me permetriatz de passar la nuèch a l'abric d'una de vòstras branca ?"

- " Mas, ambe plaser, mon pichonèl ! Aqueste ser es Nadal e se saca pas lo monde defòra. Poiràs passar aici tot lo temps que voldràs, tot l'ivèrn se te car-

ras... Davala de doás brancas e agacha plan. I debes trobar un niu de pinçardons d'aquesta prima. Me sembla encara en bon estat. Vai i dormir tot tranquilòt... E deman matin, per endejunar auràs pas d'anar luènc per cercar ta besonha. Faràs un saut a mon pè ; aquí ont la nèu li ven pas, i trobaràs ton endejun.

Lo rigalhon passèt una nuèch, plancaldet, dins un lièch moflet. L'endeman matin, lo solelh fasiá esterlusir milantes diamants. L'aucelon sautèt al pè del sap e s'emplinèt lo pipach d'aires* plan deliciosas. Après aquò, content coma un canonge après l'ofici, se metèt a cantar coma jamai de la vida.

Una fadarèla del bòsc, l'ausiguent, ne siaguèt tant estonada que venguèt prene d'entressenhas.

E lo barbarosset li contèt tot de son istòria de la velha.

La fadarèla aviá lo còr sensible. Diguèt ela :

- " A ! se n'es aital, ieu ordòni que los aubres que son estats despietadoses per tu, tomben sus l'ora totes lors fuèlhas. E tant pièg per eles se tremolan de freg. D'ara-en-lai ne serà coma ai dich.

Ara sabèm per de qué los sapins son totjorn verds coma aquel que venèm de decorar per festejar nòstre Nadal.

M. BÒNI

*pipach-rog, rigal, barbarós: rouge-gorge. *aires: les aïrelles myrtilles



- De qu'es aquela tenguda ?
- Mas que, soi Cleopatre, doctor...
- La setmana passada me disiatz èstre Joana d'Arc...
- Mas, dempuèi, me soi tornada maridar...

NÈU D'AUBRAC

La fina estèla nevenca
a saquejat son mantèl
e la calm, aduèi, relenca
en esclafant lo branduèlh...

Benlèu genta, amai polida
es la poscada del gèl,
miralha clar l'espandida
quora s'esclaira lo cèl !

Ma l'ivèrn cambia, terrible,
quand del Cantal ven lo buf
de l'eicirada e son tible
que tot arrasa sul tuf !

Jos aquel ventàs que burga
per deguns seriá pas bon,
tant mai se la prèissa furga
de sortir del siu canton !

Car la blanca escampilhada
ont la cisampa a bufat,
encongèira la calada
traita venguda pel fat !

E la mòrt claufís d'un saile
lo que s'es adventurat ;
alai luènh, lo plang d'un graile
sonarà pel esmarrat !

La nèu freja d'ivernada
aconsomís nòstre Aubrac,
bona es pas, la passejada
quand s'entrèva lo blanc Drac !

Zéfir Bosc

L'ISTÒRIA DE LA "BARITA DE PESSENS."



Retirat de l'usina de barita de Pessens (La Loubière) Marc LOUPIAS a publicat un libre per ne contar l'istòria de sa creacion (1919) a sa barradura (1983).

Marc a passada sa pichòta jonessa a vilatge de Pessens ont son paire aviá pausadas sas valisas per trabalhar a la modernisacion de l'usina.

Lo Marcon, el, èra pas jamai en retard per imaginar qualqua espingada novèla. Aquò l'a pas empachat de sègre lo camin professional de son paire. Sa vocacion s'espargalhèt dins son mestier de "soudeur internacional."

Demorat estacat per lo cur al vilatge que lo vegèt nàisser, es aquí a Pessens, qu'es vengut bastir son ostal, e perlongar sa vida activa coma contramèstre en mantenença. Malurosament, la minièra de barita, s'acabant, tot s'arrestarà aici en 1983.

La barradura de l'usina a marcat prigondament aquel òme socitós d'un dever de memòria, e respectuós de l'istòria de son vilatge. Ambe la mèma ardor que met a aparar la cultura occitana*, Marc LOUPIAS, ambe l'ajuda de las associacions culturalas, a editat aquel libre " La barita de Pessens " per contar aquela istòria.

Es escrich en francés e en occitan, paja per paja, e fàcia a fàcia, illustrat de nombrosas fotòs, plan documentat ambe lo gran d'umor que cal !

Còsta 50 F, e ajustatz 25 F se lo vos fasètz mandar per la pòsta.

(Grelh Roergàs - 15 A. Tarayre - 12000 Rodez)

D'après G. DOULS

UN CONVIT DE REI : LAS GALHETAS !

Papeta, escampant lo jornal sus la cadieira, se virèt daù Mameta e li diguèt :

- O sabiás, tu, que lo President se fasiá convidar pel monde ?

- Oc-ben ! Que lo darrièr còp, èra per Nadal.

- An dich ont anava per Pascas ? Fotre que se li preniá enveja de venir vistalhar lo Larzac...

Mameta : - E se veniá al nòstre ostal, ieu li te padenejariá, an'aquela lecafroia* un platat de galhetas*.

Papeta : - E bota, saique li escopiriá pas dessús !

Mameta : Te crese, seriá lèu fach : mas galhetas, trempadas un momenton dins d'aiga freja vinagrada, un còp plan secadas enren-gadas sans que se tocan en faguent vira e revira.

Papeta : - E mefisa-te de pas far coma l'autre còp, qu'aquò te petèt pel morre.

Mameta : - O sabe ben, qu'aquò resclancís* mas cal ben que las galhetas rósselejan... E per dessus, per acabar, una brava persilha-da.

Papeta : - E t'assolide* qu'auràs pas de cruscas*.

Mameta : - E ara, i a pas qu'a esperar Pascas.

Papeta : - Paura femna, aurem pus lèu las Marsencadas* que lo President.

Lo Milhautenc a taula

*Lecafroia: léchefrite; par extension gourmet. *Galhetas: ris d'agneau. *Toalha : nappe. *Toalhon: torchon, ser-viette. *Resclancir: rejaillir. *Assolidar : assurer, affirmer.*Cruscas: reste de repas. *Marsencadas: giboulées de mars.

SE TUSTAVEM SUL CABASSÒL ?

S'aviatz encara vòstra vinha o vòstre ostalon, l'ivèrn qu'es aquí vos diriá que caldriá podar (1).

Lo dimenge que se podava se tastava lo cabassòl, un cabassòl d'anhèl, plan segur !

Avètz pas besonh d'anar podar per vos preparar, vos tanben, un bon cabassòl.

Desponjatz un pauc lo morre. Ambe lo cotèl demaissatz de cada costat e escampatz lo cais d'en bas. Curatz los uèlhs. Escorgatz las aurelhas. Escaumatz e rasclatz, sustot la lenga.

Dins vòstra ola plena d'aiga freja, fasètz caufar vòstre cabassòl en escumant de temps en temps. Un primièr bolh ambe pòrres, api, caròta, raveùs, sal ; una ceba espintada de clavèls de giròfle farà lo bolhon mai gostós. (Se laissatz una pèl a vòstra ceba auretz una sopa plan rossèla).

Una creta de fioc e sortiretz vòstre cabassòl.

Avant d'engolir lo bolhon, tintatz-lo un pauc aital : dins un culhièr, fondre un gran de sucre ambe lo cremalh, caufat al roge e vojatz aquel caramèl. Bon apetís !

Lo cabassòl, el, se manja ambe mostarda, cornissons o a cròca-sal. E digatz me se la lenga e la cervèla son pas de bocins de rei.

Lo Milhautenc a taula

*Podar: *tailler*

Per s'abonar a CANTA-GRELH

Nom e adreça :

vos manda sa participation de 120 F per èstre abonat a CANTA-GRELH

chèque Q CCP Q al nom del Grelh Roergàs

Al clavaire Albèrt BIBAL, 1 Rue George-SAND, Bel Air 3
12000 RODEZ

Nom d'una persona que se podriá abonar :

A NÒSTRE AMIC RAMOND BATUT

Los Grelhs an perdut un amic
Ramond BATUT nos es partit...
E totes los Grelhons se ploron...
Non, per el, èra pas encara l'ora.

Cossí aimavem plan l'ausir
Quand charrava dins nòstra lenga,
Totjorn content e plen de vida,
De sa votz tan clara e tan linda !

Cossí nos saviá totes recaptar
A la Telé per nos parlar
De vacas, vedèls e pòrcs gras
Dins son francimand roergàs.

Mas, Ramond, tan plan coma tu,
Degús savià far petar nòstra lenga.

Ara, ont siás, brave Ramond ?
Saique as trobat monde en amont,
Que nos an totes enlusit la vida,
Bodon, Gayraud, granda familha.

Dels Occitans, Grelhons e Grelhs
Que son abans, dins lo solelh
De l'éternala ambrosia.

Ara, Ramond, mai que los àngels
Siás urós de parlar occitan a Maria.

LOÏS VALÉS

SOMARI

LA SOCA DE NADAL.....1

VIDA OCCITANA

Novèlas occitanas.....4

DE CONTES PER PASSAR NADAL

- Conte per Clara e Silvia (Calelhon).....6
- Lo jovent de Nadal (Joan-Loís CORTIAL).....7
- La fialaira de Nadal (Canta-Grelh).....9
- Conte nadalenc (Renaud FALISSARD).....11
- Lo Nadal de Toenon (Adrian VEZINHET).....13
- Nadal dels vièlhs (Joan LARZAC).....16

UN ÒME, UNA ÒBRA : Jòrdi GIRARD.....17

L'òrt d'amor : a ma maire (Jòrdi GIRARD).....17

CONTES E POÈMAS

- Lo pelharòt (Suzeta VERNIS).....20
- Lo miracle del riu... (Ferran DELERIS).....21
- Lo Batiston e sa Faní (M^{sr} VIDAL).....25
- Lo conte del sapin totjorn verd (M. BÒNI).....27
- Nèu d'Aubrac (Zefir BÒSC).....29
- L'istòria de la barita de Pessens (Marc LOUPIAS).....30
- Lo milhautenc a taula... ..31
- Belugas d'ivèrn (Loís VALÉS).....En cobertura
- A nòstre amic Ramond BATUT.....En cobertura